

Nr 83.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande angående reglering av utgifterna för kapitalökning för budgetåret 1933/1934 i vad angår jordbruksärenden.

(1:a avd.)

Med anledning av de till jordbruksutskottet hänvisade i statsverkspropositionen gjorda framställningar, som röra utgifter för kapitalökning, får utskottet avgiva följande yttrande och förslag.

Statens affärsverksamhet.**Statens reproduktionsanstalt.**

1:o) **Utökad maskinell utrustning vid statens reproduktionsanstalt.** I punkt 1 av den till innevarande riksdag avlätna statsverkspropositionen, avdelning Utgifter för kapitalökning, i vad angår jordbruksdepartementet, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till utökande av den maskinella utrustningen vid statens reproduktionsanstalt anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 11,000 kronor.

För uppehållande av statens reproduktionsanstalts verksamhet fanns till och med budgetåret 1925/1926 under nionde huvudtiteln uppfört ett ordinarie förslagsanslag att utgå i första hand av inkomster från reproduktionsanstalten. Vidare hade bland annat anvisats dels ett särskilt extra reservationsanslag till ersättningsköp för anstalten, dels ock ett extra anslag till nyanskaffningar vid anstalten. På framställning av Kungl. Maj:t (1926: IX. H. T. p. 125) beslöt 1926 års riksdag i sammanhang med anstaltens övergång från och med budgetåret 1926/1927 till affärsdrivande verk att utesluta berörda anslag ur riksstaten, och medgav riksdagen, att till en förnyelsefond vid anstalten finge överföras ej mindre från reservationsanslaget till ersättningsköp därå befintlig behållning än även av vinsten för budgetåret 1925/1926 ett belopp, motsvarande av Kungl. Maj:t medgivna avskrivningar för sistnämnda budgetår. Tillika bemyndigades fullmäktige i riksgäldskontoret bland annat att för beredande åt anstalten av rörelsekapital tillhandahålla anstalten en rörlig kredit av intill 40,000 kronor. I den mån nyanskaffningar det påkallade, förutsattes medel därefter komma att anvisas såsom utgifter för kapitalökning.

Det äskade anslaget är avsett närmast för inköp av en skärmaskin, en kopieringsram och en dupliceringsmaskin.

Utskottet.

Då såsom i ärendet framhållits de föreslagna nyanskaffningarna avse att möjliggöra ett tillfredsställande utnyttjande av redan förefintliga maskiner, har utskottet icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till utökande av den maskinella utrustningen vid statens reproduktionsanstalt anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 11,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Statens utlåningsfonder.

2:o) **Statens avdikningslånefond.** Under punkt 2 av förberörda avdelning av statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

- 1) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt ändring rörande villkoren för lån från statens avdikningslånefond;
- 2) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1933/1934 från statens avdikningslånefond bevilja lån å tillhoppa högst 5,000,000 kronor;
- 3) såsom kapitalökning för sagda fond anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Statens avdikningslånefond är avsedd för utlämnande av lån till utförande av sådana torrlägningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller ständig slätter- eller betesvall. Gällande villkor för lån från statens avdikningslånefond äro meddelade i kungörelse den 11 juni 1926 (nr 258) med däri genom kungörelse den 14 juni 1929 (nr 166) gjord ändring.

Jämlikt riksdagens beslut har, såvitt angår budgetåren 1929/1930—1931/1932, det belopp, vartill lån ur fonden fått för år högst beviljas, uppgått till 3,000,000 kronor. För budgetåret 1932/1933 är motsvarande belopp bestämt till 2,900,000 kronor.

Utöver till fonden inflytande kapitalinbetalningar har fonden under nämnda budgetår tillförts följande anslag för kapitalökning:

för budgetåret 1929/1930.....	kronor	250,000
» » 1930/1931.....	»	2,000,000
» » 1931/1932.....	»	2,000,000
» » 1932/1933.....	»	1,300,000.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Jag har vid behandlingen av frågan om statens avdikningsanslag under punkt 123 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition framhållit torrlägningsverksamhetens stora betydelse. I anslutning härtill förordar jag, att lån ur avdikningslånefonden må under nästa budgetår beviljas i största möjliga omfattning. Då jag dels under nyss sagda punkt tillstyrkt, att statsbidrag ur avdikningsanslaget må för budgetåret 1933/1934 beviljas intill 2,500,000 kronor och dels ämnar senare i dag föreslå uppförande av ett särskilt anslag å 4,000,000 kronor såsom bidrag till torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, förordar jag så stor sammanlagd utlåning ur avdikningslånefonden, som kan antagas erforderlig för mötande av lånebehovet i avseende å de företag, vilka ifrågakomma till bidrag ur nämnda båda anslag. I dylikt syfte synes ett utlåningsbelopp av 5,000,000 kronor böra vara till fyllest.

Vad härefter angår det för budgetåret 1933/1934 erforderliga kapitalökningsanslaget till fonden, har lantbruksstyrelsen, med utgångspunkt bland annat från ett medgivet utlåningsbelopp nästa budgetår av 3,000,000 kronor, beräknat, att för utbetalningar å beviljade lån under sagda budgetår skulle behöva finnas tillgängligt 3,200,000 kronor. För att kunna verkställa utbetalningar i dylik omfattning har statskontoret beräknat, att fonden behöver tillföras 2,000,000 kronor i nytt kapital. Med hänsyn till den av mig förordade ökade utlåningen från fonden under nästa budgetår, torde kapitalökningsanslaget böra bestämmas till 4,000,000 kronor.

Slutligen vill jag förorda, att i gällande villkor för lån från ifrågavarande fond företages en motsvarande ändring, som jag föreslagit beträffande statens avdikningsanslag, avseende att i vissa fall möjliggöra en reducering av till torrlägningsföretag beviljat statsunderstöd i förhållande till den verkliga kostnaden för företaget.»

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

1) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt ändring rörande villkoren för lån från statens avdikningslånefond;

2) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1933/1934 från statens avdikningslånefond bevilja lån å tillhoppa högst 5,000,000 kronor;

3) såsom kapitalökning för sagda fond anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av de till kapitalökning tillstyrkta medlen torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

3:o) **Egnahemslånefonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts under punkt 3 gjorda framställning om anslag till kapitalökning för egnahemslånefonden m. m. har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

4:o) **Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden).** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen I:137 av herr *Andersson, Karl, m. fl.*, likalydande med II:360 av herr *Hansson i Höno m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen såsom kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande för budgetåret 1933/1934 måtte anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnas i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) med däri genom kungörelserna nr 359/1921, nr 130/1928, nr 298/1930 och nr 112/1932 gjorda ändringar. Den 1932 vidtagna ändringen innebar, att lånen, som tidigare varit amorterings- och räntefria under ett år från lyftningsdagen, skola under två år från lyftningsdagen få innehavas räntefritt och utan amortering.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer för sådana båtar, fiskredskap eller för fisktransport avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre inrättningar eller för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter eller för utförande av fiskodling.

Genom beslut av 1921 års riksdag är högsta medgivna årsutlåningen bestämd till 1,800,000 kronor.

Utskottet.

Av statsrådsprotokollet framgår att lantbruksstyrelsen med utgångspunkt från det för åren 1930—1932 genomsnittliga lånebehovet av omkring 1,100,000 kronor räknat med samma belopp för vardera av åren 1933 och 1934 samt att enligt av statskontoret verkställda beräkningar skulle för tillgodoseende härav fordras, att för nästa budgetår tillföres fonden ett belopp av 400,000 kronor såsom kapitalökning.

Fiskerilånefonden avser att tillgodose det behjärtansvärda syftet att för fiskare underlätta bland annat anskaffande av erforderliga fiskebåtar, motorer, fiskredskap m. m. för fiskets bedrivande. Behovet i sådant av-

seende torde göra sig mer och mer gällande särskilt vidkommande västkustfiskarna, som i allt större utsträckning äro hänvisade att bedriva fisket på ganska avlägsna farvatten. Enligt i motionerna lämnade uppgifter lära för 1933 hava inkommit låneansökningar till ett belopp av sammanlagt i runt tal icke mindre än 2,145,000 kronor, varav från Göteborgs och Bohus län i runt tal 1,770,000 kronor och från övriga län ett belopp av i runt tal 375,000 kronor. Härtill komma de svårigheter, varmed fiskerinäringen på grund av den rådande depressionen för närvarande har att kämpa. I betraktande av dessa omständigheter och då därjämte ifrågakommande inköp — på samma gång därigenom skapas produktiva värden — torde vara ägnade att i sin mån främja den inhemska industri, som därav beröres, anser utskottet i likhet med motionärerna vägande skäl tala för en förstärkning av ifrågavarande fond i enlighet med myndigheternas förslag eller med 400,000 kronor. Utskottet biträder sålunda motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionerna I:137 och II:360 såsom kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

5:o) Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras. Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1933/1934 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras bevilja lån intill ett belopp av 160,000 kronor;

b) såsom kapitalökning för nämnda fond för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Med bifall till ett av Kungl. Maj:t vid 1931 års riksdag framlagt förslag (u. f. k. bil. 5 sid. 15) beslöt riksdagen inrättande av lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras samt bemyndigade Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i förslaget ifrågasatts utfärda erforderliga bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande av lån ur fonden.

Dessa bestämmelser återfinnas i kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 217).

För budgetåret 1931/1932 var högsta utlåningsbeloppet bestämt till 200,000 kronor. Högsta utlåningsbeloppet är för innevarande budgetår 190,000 kronor. Riksdagen har för nämnda budgetår såsom kapitalökning för fonden anvisat reservationsanslag av respektive 200,000 kronor och 150,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1933/1934 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras bevilja lån intill ett belopp av 160,000 kronor;

b) såsom kapitalökning för nämnda fond för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av de för kapitalökning tillstyrkta medlen torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

6:o) **Täckdikningslånefonden.** Beträffande täckdikningslånefonden har utskottet denna dag avgivit särskilt utlåtande, varom utskottet härigenom velat

erinra.

7:o) **Kraftledningslånefonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts under punkt 7 gjorda framställning rörande kraftledningslånefonden kommer utskottet att avgiva särskilt utlåtande, vilket utskottet härigenom velat

anmäla.

8:o) **Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift.** Beträffande Kungl. Maj:ts under punkt 8 gjorda framställning om anslag till kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift har utskottet denna dag avgivit särskilt utlåtande, varom utskottet härigenom velat

erinra.

9:o) Beträffande de under »Fonden för förlag till statsverket» upptagna framställningarna hava dessa hänvisats till särskilda utskottet, vilket jordbruksutskottet härmed får

erinra.

Stockholm den 5 maj 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:
C. J. JOHANSSON.

Närvarande: Se utlåtande nr 80.